

Dosar nr. 2r-528/19

Prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (I. Movilă)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan)

DECIZIE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătoriai

Tatiana Vieru
Dumitru Mardari
Nina Vascan

examinând recursul declarat de Iuliana-Gabriela Horaicu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iuliana-Gabriela Horaicu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Magnat-Tutun” cu privire la repararea prejudiciului material,

împotriva încheierii din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel declarată de Iuliana-Gabriela Horaicu, reprezentată de avocatul Alexandru Terziman împotriva hotărârii din 26 februarie 2019 a Judecătoriai Orhei, sediul Central, din motiv că cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel,

c o n s t a t ă:

La 07 septembrie 2017 Iuliana-Gabriela Horaicu, reprezentată de avocatul stagiar Alexandru Terziman a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Magnat-Tutun” cu privire la repararea prejudiciului material (f.d. 3-6).

Prin hotărârea din 26 februarie 2019 a Judecătoriai Orhei, sediul Central, acțiunea depusă de Iuliana-Gabriela Horaicu, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 226 - 237, vol. I).

La 27 martie 2019 avocatul Alexandru Terziman, în interesele Iulianei-Gabrielei Horaicu a declarat, prin intermediul oficiului poștal, apel împotriva hotărârii din 26 februarie 2019 a Judecătoriai Orhei, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii depusă de Iuliana-Gabriela Horaicu (f.d. 223, 225, vol. I).

Prin încheierea din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de avocatul Alexandru Terziman, în interesele Iulianei-Gabrielei Horaicu împotriva hotărârii din 26 februarie 2019 a Judecătoriai Orhei, sediul Central, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel (f.d. 243-246, vol. I).

La 25 iulie 2019 Iuliana-Gabriela Horaicu a declarat recurs împotriva încheierii din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat

admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel și remiterea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru examinare în ordine de apel (f.d. 3-5, vol. II).

În motivarea recursului, recurenta Iuliana-Gabriela Horaicu a indicat că, la 16 iulie 2019, ora 15⁵⁴ de pe poșta electronică elena.plamadeala@justice.md pe adresa avocatului Alexandru Terziman - avocat.terziman@gmail.com a fost expediată pentru cunoștință încheierea contestă. Respectiv, avocatul Alexandru Terziman a făcut cunoștință cu încheierea recurată, iar la 18 iulie 2019 a informat-o și pe ea despre această încheiere.

Recurenta Iuliana-Gabriela Horaicu a menționat că din motivarea încheierii contestate, rezultă că instanța de apel și-a motivat concluzia de restituire a apelului, prin faptul că la materialele dosarului este anexat mandatul MA nr. 1337456 din 04 octombrie 2018, care a fost semnat de către Elizaveta Istrate, în baza procurii, însă o asemenea procură nu este anexată la materialele cauzei.

Recurenta Iuliana-Gabriela Horaicu a susținut că din înregistrarea audio a ședinței de judecată din 08 octombrie 2018, cât și procesul-verbal din aceeași dată, rezultă că judecătorul primei instanțe a admis participarea avocatului Alexandru Terziman la examinarea prezentei cauze, verificând în acest sens împuternicirile acestuia. Mai mult ca atât, bunica sa Elizaveta Istrate a prezentat în proces, inclusiv și procura în baza căreia i-a fost acordat dreptul de a semna mandatul avocatului Alexandru Terziman. Iar, judecătorul primei instanțe a verificat autenticitatea acestei procuri și a dispus atragerea în proces a avocatului Alexandru Terziman, în calitate de reprezentat al său.

Recurenta Iuliana-Gabriela Horaicu a subliniat că nu este clar în ce măsură, instanța de apel a examinat complex și multiaspectual existența motivelor de restituire a cererii de apel depusă de avocatul Alexandru Terziman, în interesele sale, dacă nu a făcut trimitere la decizia judecătorului din prima instanță de a introduce în proces avocatul Alexandru Terziman, or acest moment este decisiv în examinarea aceste probleme de natură procesuală.

Suplimentar, recurenta Iuliana-Gabriela Horaicu a menționat că încheierea contestă a fost expediată în adresa avocatului Alexandru Terziman peste aproximativ o lună de la adoptarea ei.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de recurs reține că, încheierea Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel declarată de avocatul Alexandru Terziman, în interesele Iulianei-Gabrielei Horaicu împotriva hotărârii din 26 februarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, a fost emisă la 10 iunie 2019 și a fost recepționată de avocatul Alexandru Terziman, prin intermediul poștei electronice, la 16 iulie 2019 (f.d. 247, vol. I).

Astfel, recursul declarat de Iuliana-Gabriela Horaicu, la 25 iulie 2019, a fost depus cu respectarea termenului prevăzut de art. 425 Cod de procedură civilă.

Examinând recursul declarat de Iuliana-Gabriela Horaicu, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierii contestate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3

judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Iar, în conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că, la 07 septembrie 2017 Iuliana-Gabriela Horaicu, reprezentată de avocatul stagiar Alexandru Terziman a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Magnat-Tutun” cu privire la repararea prejudiciului material (f.d. 3-6).

Prin hotărârea din 26 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central, acțiunea depusă de Iuliana-Gabriela Horaicu, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 226 - 237, vol. I).

La 27 martie 2019 avocatul Alexandru Terziman, în interesele Iulianei-Gabrielei Horaicu a declarat, prin intermediul oficiului poștal, apel împotriva hotărârii din 26 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii depusă de Iuliana-Gabriela Horaicu (f.d. 223, 225, vol. I).

Prin încheierea din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită cererea de apel depusă de avocatul Alexandru Terziman, în interesele Iulianei-Gabrielei Horaicu împotriva hotărârii din 26 februarie 2019 a Judecătorei Orhei, sediul Central, ca fiind depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel (f.d. 243-246, vol. I).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierea recurată este adoptată în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței la acea fază a procesului, pornind de la următoarele.

Conform art. 358 alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârile pronunțate în primă instanță de judecătorei pot fi atacate cu apel la curțile de apel de drept comun.

În conformitate cu art. 360 lit. b) Codul de procedură civilă, este în drept să declare apel reprezentantul în interesul apelantului, dacă este împuternicit în modul stabilit de lege.

Conform art. 365 alin. (3) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul său. În ultimul caz, la cerere se anexează documentul, legalizat în modul stabilit, care certifică împuternicirile reprezentantului dacă în dosar lipsește o astfel de împuternicire.

În conformitate cu art. 75 alin. (1) Cod de procedură civilă, în proces civil, persoanele fizice își pot apăra interesele personal, prin avocat sau avocat stagiar. Participarea personală în proces nu face ca persoana fizică să decadă din dreptul de a avea avocat.

Reprezentarea judiciară, ca mijloc eficient și legal de apărare a persoanelor fizice sau juridice, constituie un drept firesc al omului, fiind prevăzută de multiple acte normative naționale și internaționale, care contribuie semnificativ la realizarea dreptului fundamental la apărare, garantat în art. 26 al Constituției.

De altfel, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a considerat că modificările operate prin Legea nr. 102 din 28 mai 2010, ce țin de instituția reprezentării judiciare, nu aduc atingere principiului disponibilității, statuat de dreptul procesual civil, conform căruia, în procesul civil, părțile dispun liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării și de mijloacele

procesuale acordate de lege. Acest principiu, reglementat de art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă și susținut de alte dispoziții ale Codului, acordă părții dreptul de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 3 din 10 februarie 2011 privind controlul constituționalității unor prevederi ale art. I pct. 5, art. II și art. III din Legea nr.102 din 28 mai 2010 „Pentru modificarea și completarea unor acte legislative”, art.10 alin. (3) lit. a) din Legea nr. 1260-XV din 19 iulie 2002 „Cu privire la avocatură”, republicată).

În speță, actele și lucrările dosarului atestă indubitabil că, la 27 martie 2019 avocatul Alexandru Terziman, în interesele Iulianei-Gabrielei Horaicu a declarat, prin intermediul oficiului poștal, apel împotriva hotărârii din 26 februarie 2019 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii contestate și emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii depusă de Iuliana-Gabriela Horaicu (f.d. 223, 225, vol. I).

De asemenea, la materialele cauzei este anexat mandatul avocațial seria MA nr. 1337456 din 04 octombrie 2018, pe versoul căruia sunt indicate împuternicirile stipulate în art. 81 Cod de procedură civilă, inclusiv și dreptul de a ataca hotărârea judecătorească. Iar, mandatul menționat a fost semnat de Elizaveta Istrate, în baza procurii (f.d. 170).

La caz, instanța de recurs menționează că semnarea mandatului avocatului, de către un reprezentat împuternicit în baza procurii de o persoană fizică, parte în proces judiciar, constituie un mijloc procedural de apărare și se întemeiază pe următoarele circumstanțe.

Instituția reprezentării este reglementată, în principal, în Codul civil, atât prin dispoziții cu caracter general (art. 242-251, în redacția vechii legi (art. 362-372, în redacția noii legi)), cât și prin dispoziții speciale, care concretizează aplicarea acestei instituții în unele materii, îndeosebi la contractul de mandat (art. 1030-1052, în redacția legii vechi (art. 1472-1501, în redacția legii noi)).

În acest context, în concordanță cu regula instituită de art. 242 alin. (1) Cod civil (art. 362 alin. (1), în redacția noii legi), un act juridic poate fi încheiat personal sau prin reprezentant. Împuternicirile reprezentantului rezultă din lege, din act juridic sau din împrejurările în care acționează.

Mai mult ca atât, potrivit art. 246 alin. (1) Cod civil (art. 366 alin. (1), în redacția noii legi), acordarea împuternicirilor se efectuează prin exprimarea voinței față de persoana care se împuternicește sau față de terț, în a cărei privință va avea loc reprezentarea.

În conformitate cu art. 252 alin. (1) Cod civil (art. 374 alin. (1), în redacția noii legi), procura este înscrisul întocmit pentru atestarea împuternicirilor conferite de reprezentat unui sau mai multor reprezentanți.

Conform art. 80 alin. (7) Cod de procedură civilă și art. 60 alin. (2) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, împuternicirile avocatului/avocatului stagiar se confirmă prin mandat, iar în accepțiunea alin. (1) al ultimului articol citat, avocatul acordă asistență juridică clientului, în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă.

În aceeași ordine de idei, art. 1030 alin. (1) Cod civil (art.1472, în redacția noii legi), prevede că, prin contractul de mandat, o parte (mandant) împuternicește cealaltă parte (mandatar) de a o reprezenta la încheierea de acte juridice, iar aceasta,

prin acceptarea mandatului, se obligă să acționeze, în numele și pe contul mandantului.

Ansamblul normelor citate în raport cu cele relatate, denotă că terțul împuternicit prin procură, de către persoana fizică, parte în procesul judiciar, este în drept să încheie un contract de asistență juridică, după care să semneze contractul de mandat cu avocatul, care ar reprezenta interesele părții, în instanța judecătorească. În realitate, reprezentantul care participă la încheierea actului este un simplu intermediar în operațiunea juridică respectivă – el nu devine parte în raportul juridic, iar efectele actului încheiat se produc în persoana reprezentatului.

Fundamentarea acestei soluții rezultă și din rațiunea că, prin acordarea împuternicirilor de a încheia contractul de asistență juridică cu avocatul, terțul, prin procura respectivă, nu se substituie cu reprezentantul, în acordarea drepturilor procesuale de reprezentare, nefiind încălcat art. 244 și 253 Cod civil (art. 34 și 375, în redacția noii legi).

În acest sens, instanța de recurs conchide că orice act juridic, care urmează a fi încheiat de către persoana fizică, se prezumă că poate fi semnat și de către reprezentantul său, în baza împuternicirilor acordate în conformitate cu legea, atâta timp cât prin legea organică nu sunt stabilite interdicții.

Totodată, conform art. 60 alin. (1) și (2) al Legii cu privire la avocatură nr. 1260 din 19 iulie 2002, formularul mandatului este un document de strictă evidență. Conținutul, forma și modul de utilizare a mandatului se aprobă de către Guvern.

Prin urmare, pct. 6 alin. (2) lit. b) și 7 alin. (2) lit. b) al Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 158 din 28 februarie 2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizarea mandatului avocatului și al avocatului stagiar indică elementele obligatorii ale formularului mandatului avocatului și al avocatului stagiar. În special, pe verso se inserează: semnătura clientului sau, după caz, a avocatului.

Așadar, reieșind din cele expuse supra, instanța de recurs conchide că avocatul Alexandru Terziman nu a făcut dovada faptului că avea împuterniciri prevăzute de lege pentru a contesta cu apel hotărârea primei instanțe, or, la materialele cauzei lipsește procura în temeiul căreia reclamanta Iulian-Gabriela Horaicu a împuternicit-o pe bunica sa Elizaveta Istrate să încheie contract de asistență juridică cu un avocat, inclusiv acordându-i și dreptul a de împuternici avocatul cu drepturile stipulate expres în art. 81 Cod de procedură civilă și a nume dreptul de a ataca hotărârea judecătorească.

Mai mult, deși în cadrul ședinței de judecată în prima instanța din 08 octombrie 20148, avocatul Alexandru Terziman și-a asumat obligația de a prezenta o copie a procurii menționate, la materialele dosarului aceasta lipește.

Concomitent, instanța de recurs menționează că nici la depunerea apelului împotriva hotărârii primei și nici la depunerea recursului nu a fost anexată o asemenea procură, fapt care atestă că acțiunile recurentei Iulian-Gabriela Horaicu și a reprezentantului acesteia nu constituie decât o denegare a acestora de a respecta obligațiile procedurale stabilite de prevederile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, care obligă părțile de a se folosi cu buna-credință de drepturile sale procedurale.

De altfel, art. 75 alin. (4) Cod de procedură civilă, prevede expres că, culpa reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În această conjunctură, instanța de recurs menționează că instanța de apel corect a constatat că cererea de apel declarată la 27 martie 2019 de către avocatul Alexandru Terziman, în interesele Iulianei-Gabrielei Horaicu, este depusă de o persoană care nu era în drept să o declare apel, or, la materialele cauzei lipsește procura în temeiul căreia reclamanta Iulian-Gabriela Horaicu a împuternicit-o pe bunica sa Elizaveta Istrate să încheie contract de asistență juridică cu un avocat, inclusiv acordându-i și dreptul a de împuternici avocatul cu drepturile stipulate expres în art. 81 Cod de procedură civilă și a nume dreptul de a ataca hotărârea judecătorească.

În această ordine de idei, Colegiul conchide ca fiind lipsită de temei juridic aserțiunea recurentei Iulian-Gabriela Horaicu că judecătorul primei instanțe a admis participarea avocatului Alexandru Terziman la examinarea prezentei cauze, verificând în acest împuternicirile acestuia, deoarece verificarea împuternicirilor la intentarea procedurii de apel nu ține de competența primei instanțe, dar a instanței de apel.

Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Iuliana-Gabriela Horaicu și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Iuliana-Gabriela Horaicu.

Se menține încheierea din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Iuliana-Gabriela Horaicu împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Magnat-Tutun” cu privire la repararea prejudiciului material.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Dumitru Mardari

Nina Vascan